

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z MATEMATYKI

I. Cele i zadania

Zadaniem systemu sprawdzania i oceniania osiągnięć edukacyjnych ucznia jest rozpoznanie przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności wynikających z programu nauczania, co w konsekwencji prowadzi do formułowania oceny.

Podstawowym celem systemu sprawdzania i oceniania jest poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach, pomoc w rozpoznaniu uzdolnień i zainteresowań ucznia, motywowanie do dalszej pracy i rozwoju intelektualnego a także dostarczanie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i specjalnych uzdolnieniach ucznia.

II. Zasady sprawdzania i oceniania

1. Uczeń otrzymuje oceny za realizację wymagań edukacyjnych, które zostały określone i podane przez nauczyciela na początku roku szkolnego.
2. Uczeń oceniany jest za swoje osiągnięcia – wiedzę, umiejętności oraz postawy, np. aktywność, kreatywność.
3. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego jest obowiązkowe.
4. Sprawdziany pisemne, prace klasowe pisane po każdym dziale, są zapowiedziane na 7 dni przed terminem sprawdzianu. Czas trwania jest nie krótszy niż 30 minut. Prace klasowe są obowiązkowe. Rodzice mają prawo do wglądu do prac klasowych, bezpośrednio po sprawdzeniu ich przez nauczyciela.
5. Uczeń nieobecny na sprawdzianie ma obowiązek w ciągu tygodnia poddać się takiemu sprawdzianowi po uzgodnieniu z nauczycielem terminu i formy. W przypadku odmowy pisania sprawdzianu (pracy klasowej) lub nieusprawiedliwionej nieobecności (ucieczka) uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną i traci szansę na jej poprawę.
6. Podczas sprawdzianu uczeń rozwiązuje zadania samodzielnie. W przypadku stwierdzenia, że kontaktuje się z innym uczniem lub ściąga nauczyciel ma prawo przerwać uczniowi pisanie sprawdzianu – jest to równoznaczne z uzyskaniem za pracę oceny niedostatecznej.

7. Kartkówki obejmują materiał z dwóch ostatnich tematów i mogą być niezapowiedziane.
8. Uczeń ma prawo do poprawy każdej pracy klasowej na zasadach określonych przez poszczególnych nauczycieli w terminie tygodnia od rozdania prac klasowych. Poprawa sprawdzianu jest dobrowolna i może być pisana tylko jeden raz.
9. Uczeń ma prawo trzy razy w semestrze zgłosić na początku lekcji, że jest nieprzygotowany do zajęć (dotyczy to braku pracy domowej, braku zeszytu, podręcznika itp. oraz w przypadku, kiedy uczeń nie utrwalił wiadomości omawianych na poprzedniej lekcji).
10. Ocena semestralna i końcoworoczna nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych, gdyż największą wagę mają oceny z prac klasowych i sprawdzianów. Inne oceny cząstkowe mogą podwyższyć lub obniżyć średnią ocenę z prac pisemnych o jeden stopień.

Wagi ocen w dzienniku elektronicznym

Sprawdziany – waga 4

Kartkówki – waga 3

Odpowiedź ustna – waga 2

Prace domowe i prace tygodniowe – waga 2

Inne – waga 1 (aktywność, diagnoza, prace dodatkowe, próbne testy kompetencji)

III. Dostosowanie Przedmiotowego Systemu Oceniania z matematyki do możliwości uczniów ze specjalnymi wymaganiami edukacyjnymi

Podstawowym celem dostosowania wymagań jest wyrównanie szans edukacyjnych uczniów oraz zapobieganie wtórnym zaburzeniom sfery emocjonalno – motywacyjnej. Dostosowanie polega na modyfikacji procesu edukacyjnego, umożliwiającej uczniom sprostanie wymaganiom szkolnym.

Dostosowanie wymagań:

- powinno dotyczyć głównie form i metod pracy z uczniem, zdecydowanie rzadziej treści nauczania,
- nie może polegać na takiej zmianie treści nauczania, która powoduje obniżanie wymagań wobec uczniów z normą intelektualną,
- nie oznacza pomijania haseł programowych, tylko ewentualne realizowanie ich na poziomie wymagań koniecznych lub podstawowych,
- nie może prowadzić do zejścia poniżej podstawy programowej, a zakres wiedzy i umiejętności powinien dać szansę uczniowi na sprostanie wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego.

Obszary dostosowania obejmują:

warunki procesu edukacyjnego tj. zasady, metody, formy, środki dydaktyczne,

zewnątrzną organizację nauczania (np. posadzenie ucznia słabo słyszącego w pierwszej ławce),
warunki sprawdzania poziomu wiedzy i umiejętności (metody i formy sprawdzania i kryteria oceniania).

1. Uczniowie posiadający pisemną opinię Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.
2. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinie PPP o specyficznych trudnościach w uczeniu się.
3. W stosunku do wszystkich uczniów posiadających dysfunkcję zastosowane zostaną zasady wzmacniania poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów. Obniżenie wymagań nie może zejść poniżej podstawy programowej.

Rodzaje dysfunkcji:

Dyskalkulia, czyli trudności w liczeniu

Oceniamy przede wszystkim tok rozumowania, a nie techniczną stronę liczenia. Uczeń ma, bowiem skłonność do przestawiania kolejności cyfr w liczbie i przez to jej zapis jest błędny. Zły wynik końcowy wcale nie świadczy o tym, że uczeń nie rozumie zagadnienia. Dostosowanie wymagań będzie, więc dotyczyło tylko formy sprawdzenia wiedzy poprzez koncentrację na prześledzeniu toku rozumowania w danym zadaniu i jeśli jest on poprawny – wystawienie uczniowie oceny pozytywnej. U uczniów z dyskalkulią może dojść do zamiany formy odpowiedzi z pisemnej na ustną lub z ustnej na pisemną na wyraźną prośbę ucznia, bądź rodzica.

Dysgrafia, czyli brzydkie, nieczytelne pismo

Dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy, a nie treści. Wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej powinny być ogólnie, takie same, jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzenie pracy może być niekonwencjonalne np. jeśli nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam lub przepytać go ustnie z tego zakresu materiału. Może też skłaniać ucznia do pisania drukowanymi literami lub na komputerze. Nie oceniamy czytelności rysunków, estetyki wykonywanych konstrukcji geometrycznych, a jedynie ich poprawność. W czasie sprawdzianów uczniowie mogą korzystać z tablic matematycznych, bądź fizycznych.

Dysleksja, czyli trudności w czytaniu przekładające się niekiedy także na problemy ze zrozumieniem treści

Dostawanie wymagań w zakresie formy: krótkie i proste polecenie, czytanie polecenia zadania na głos, objaśnianie dłuższych poleceń. Uczniowie z tą dysfunkcją powinni mieć wydłużony o 5 – 10 minut czas pracy podczas pisania sprawdzianu.

Uczeń ze sprawnością intelektualną niższą niż przeciętna

W przypadku ucznia ze sprawnością intelektualną niższą od przeciętnej stosuje się następujące metody ułatwiające opanowanie materiału:

- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności,
- pozostawiania więcej czasu na jego utrwalenie;
- podawanie poleceń w prostszej formie ustnej lub pisemnej;
- unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć;
- częste odwoływanie się do konkretnego przykładu (np. graficzne przedstawianie treści zadania)
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych;
- wolniejsze tempo pracy;
- szerokie stosowanie zasady pogłębienia;
- odrębne instruowanie dzieci;
- zadawanie do domu tyle, ile dziecko jest w stanie wykonać samodzielnie;
- ukierunkowanie i naprowadzanie w myśleniu, nawiązując do codziennych sytuacji życiowych;
- podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy, w razie potrzeby udzielanie pomocy i wyjaśnień, mobilizowanie do wysiłku i ukończenia zadania;
- zwiększenie ilości czasu i powtórzeń dla przyswojenia danej partii materiału.

Inne rodzaje dysfunkcji – ocenianie zgodnie ze wskazaniami poradni.

IV. Obszary aktywności uczniów podlegające ocenianiu

- Wiedza i umiejętność przedmiotowa.
- Aktywność na lekcjach.
- Praca w grupach.
- Wkład pracy i zaangażowanie w podejmowane działania.
- Wytwory ucznia (samodzielne referaty, prezentacje, inne produkty, np. pomoce dydaktyczne).

V. Metody sprawdzania osiągnięć, formy pomiaru

Formy ustne:

- odpowiedzi ustne obejmują materiał trzech ostatnich lekcji; ta forma sprawdzania wiedzy i umiejętności nie jest zapowiadana przez nauczyciela,
- aktywność na lekcjach, zaangażowanie ucznia,
- prezentacje, referaty indywidualne lub zespołowe opracowania i prezentacje materiału objętego planem nauczania.

Formy pisemne:

- klasówki – sprawdziany z większej partii materiału (działu) o czasie trwania uzależnionym od rodzaju materiału (minimum 30 minut), zapowiedziane przez nauczyciela z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem,

- kartkówki - sprawdzają opanowanie materiału z dwóch ostatnich tematów. Nie muszą być zapowiadane przez nauczyciela. Czas ich trwania zależy od rodzaju realizowanego materiału (zazwyczaj 10 – 20 minut)
- prace domowe.
- Nadobowiązkowe:
zadania dodatkowe np. praca domowa, zazwyczaj w formie pisemnej obejmująca większy zakres materiału związanego z przedmiotem; często wykracza poza materiał programowy.

VI. Narzędzia oceniania

Prace pisemne będą oceniane punktowo, a następnie przeliczane procentowo na stopnie szkolne.

0% - 29% - ocena niedostateczna,

30% - 51% - ocena dopuszczająca,

52% - 74% - ocena dostateczna,

75% - 89% - ocena dobra,

90% - 100% - ocena bardzo dobra,

100% + rozwiązanie zadania dodatkowego – ocena celująca.

Kryteria ocen wypowiedzi ustnej:

- poprawność merytoryczna,
- uzasadnianie odpowiedzi,
- stosowanie prawidłowej terminologii związanej z przedmiotem, - sposób prezentacji – umiejętność formułowania myśli.

Kryteria oceny zeszytu przedmiotowego:

- kompletność i systematyczność prowadzenia notatek,
- poprawność i estetyka wykonywania rysunków, schematów, szkiców.

Kryteria oceny pracy domowej:

- prawidłowe wykonanie,
- zawartość merytoryczna,
- wykorzystanie źródła informacji,
- estetyka wykonania,
- wkład pracy,
- oceny uzyskane z zadań domowych mogą ulec weryfikacji poprzez sprawdzenie umiejętności w wypowiedzi ustnej lub pisemnej podczas lekcji.

Konkursy

- mają charakter motywacyjny,

- uczeń może otrzymać dodatkową ocenę za rozwiązywanie nadobowiązkowych zadań,
- ocena śródroczna lub roczna może zostać podniesiona o jeden stopień za osiągnięcie czołowych lokat w olimpiadach i konkursach.

VII. Kryteria oceny semestralnej i rocznej

1. Przy wystawianiu oceny semestralnej i rocznej :
  - a) uczeń powinien wykazać się wiedzą i umiejętnościami przewidzianymi w podstawie programowej z matematyki
  - b) uczeń powinien prezentować postawę sumienności i zaangażowania wobec stawianych zadań i obowiązków przez cały rok szkolny.
2. W oparciu o sformułowane poziomy wymagania edukacyjnych i ich spełnienie przez ucznia , nauczyciel wystawia ocenę semestralną i roczną według sześciostopniowej skali:

stopień celujący – 6 oznacza , że osiągnięcia ucznia wyraźnie wykraczają poza wymagania dopełniające , uczeń osiągnął najwyższą kategorię celów nauczania tj. potrafi stosować wiadomości w sytuacjach problemowych , rozwiązuje złożone problemy o wysokim stopniu trudności , działania ucznia wykraczają poza zakres działań obowiązkowych realizowanych na lekcjach , są efektem samodzielnej pracy i twórczych starań podejmowanych dodatkowo;

stopień bardzo dobry – 5 oznacza , że uczeń całkowicie spełnia wymagania edukacyjne na poziomie dopełniającym i wykazuje dużą aktywność na zajęciach;

stopień dobry – 4 oznacza , że uczeń spełnia wymagania edukacyjne na poziomie rozszerzającym ;

stopień dostateczny – 3 oznacza , że uczeń całkowicie spełnia wymagania podstawowe;

stopień dopuszczający – 2 oznacza , że uczeń spełnia wymagania na poziomie koniecznym;

stopień niedostateczny – 1 oznacza , że uczeń nie spełnia wymagań koniecznych , co uniemożliwia mu kontynuację kształcenia.

3. Ocena semestralna i roczna , poza spełnieniem wymagań określonych w podstawie programowej z matematyki , uwzględnia stopień zaangażowania i sumienności ucznia oraz jego poziom aktywności wobec stawianych mu zadań.

4. Ocena roczną wystawia się na podstawie uzyskanej oceny semestralnej i ocen cząstkowych uzyskanych w drugim półroczu.

Ocena klasyfikacyjna śródroczna nie jest średnią arytmetyczną. Ocena śródroczną z zajęć edukacyjnych ustala nauczyciel prowadzący zajęcia przyjmując jako podstawę osiągnięcia edukacyjne ucznia wyrażone średnią semestralną ocen ważonych zaokrągloną do 0,1 według następującej skali:

5,6 – 6,0 stopień celujący

4,6 – 5,5 stopień bardzo dobry

3,6 – 4,5 stopień dobry

2,7 – 3,5 stopień dostateczny

1,9 – 2,6 stopień dopuszczający

1,0 – 1,8 stopień niedostateczny

Nauczyciel może podnieść ocenę uwzględniając pozytywny stosunek ucznia do przedmiotu, jego aktywność oraz postępy w opanowaniu wiadomości i umiejętności

Nauczyciel wystawiając ocenę z przedmiotu uwzględnia:

- a) stopień opanowania materiału;
- b) postępy ucznia,
- c) aktywność,
- d) systematyczność i pilność,
- e) samodzielność pracy,
- f) wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków
- g) prezentacje przez uczniów własnej pracy;
- h) rozwiązywanie dodatkowych zadań,
- i) możliwości indywidualne ucznia.

Poziomy wymagań edukacyjnych - kryteria ocen z uwzględnieniem poziomu wymagań :

K – wymagania konieczne - ocena dopuszczająca 2

P - wymagania podstawowe – ocena dostateczna 3

R - wymagania rozszerzające – ocena dobra 4

D - wymagania dopełniające - ocena bardzo dobra 5

W – wymagania wykraczające - ocena celująca 6

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował minimum wiadomości i umiejętności koniecznych określonych programem nauczania matematyki w danej klasie, a braki w wiadomościach i umiejętnościach nie pozwalają na dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu;
- nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności nawet z pomocą nauczyciela,
- sprawdziany pisze na ocenę niedostateczną, nie wykazuje chęci ich poprawy,
- nie stara się brać udział w zajęciach zespołu wyrównawczego,
- nie odrabia zadań domowych nawet o niewielkim stopniu trudności,

K – wymagania konieczne – na ocenę dopuszczającą (semestralną i końcową)

Uczeń:

- posiada wiadomości i umiejętności na poziomie koniecznym wynikające z treści podstawy programowej, niezbędne w dalszej edukacji i użyteczne w życiu,
- sprawdziany pisze w większości przynajmniej na ocenę dopuszczającą,
- stara się brać udział w zajęciach zespołu wyrównawczego,
- odrabia zadania domowe,
- rozwiązuje z pomocą nauczyciela zadania o niewielkim stopniu trudności,
- ma braki w opanowaniu programu, ale te braki nie przekraczają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy i umiejętności z matematyki w ciągu dalszej nauki.

P – wymagania podstawowe – na ocenę dostateczną

Uczeń:

- posiada wiedzę i umiejętności wynikające z treści podstawy programowej możliwe do opanowania przez ucznia przeciętnie zdolnego, przydatne na wyższych etapach kształcenia,
- rozwiązuje samodzielnie proste zadania matematyczne ,
- sprawdziany pisze na ocenę pozytywną (dostateczną)

- przygotowuje się systematycznie do zajęć i stara się brać w miarę aktywny udział w lekcji,
- potrafi samodzielnie korzystać z podręcznika i innych dostępnych źródeł,
- potrafi z niewielką pomocą nauczyciela wykorzystać zdobyte wiadomości do rozwiązywania zadań i problemów.

R – wymagania rozszerzające – na ocenę dobrą

Uczeń:

- posiada wiedzę i umiejętności wykraczające poza podstawę programową,
- potrafi logicznie myśleć,
- sprawdziany pisze w większości na ocenę dobrą,
- systematycznie przygotowuje się do zajęć i bierze w nich aktywny udział,
- potrafi czytać ze zrozumieniem treści zadań i inne treści z podręcznika,
- wykorzystuje przy samodzielnym rozwiązywaniu zadań dostępne materiały,
- poprawnie posługuje się językiem matematycznym i właściwą terminologią,
- potrafi współpracować w grupie.

D – wymagania dopełniające - na ocenę bardzo dobrą

Uczeń:

- ma opanowaną wiedzę i umiejętności w pełnym zakresie programu klasy,
- potrafi samodzielnie i logicznie myśleć,
- sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu zadań o dużym stopniu trudności, a także potrafi je stosować w nowych sytuacjach,
- potrafi czytać ze zrozumieniem treści zadań i inne treści z podręcznika oraz dokonywać ich analizy,
- samodzielnie i umiejętnie korzysta z różnych źródeł wiedzy,
- aktywnie pracuje w grupie, samodzielnie rozwiązuje problemy,
- w większości sprawdziany pisze na oceny bardzo dobre,
- systematycznie przygotowuje się do zajęć i aktywnie w nich uczestniczy,
- bierze udział w konkursach matematycznych na szczeblu szkolnym.

W – wymagania wykraczające na ocenę celującą

Uczeń zna wszystkie dotychczasowe zagadnienia, a ponadto jest bardzo aktywny na lekcjach, wykonuje dodatkowe zadania, rozwija się samodzielnie, a jego wiedza i umiejętności wykraczają poza ramy programu danej klasy.

Uczeń:

- biegle rozwiązuje problemy,
- stosuje rozwiązania nietypowe,
- potrafi formułować problemy i dokonywać analizy nowych zjawisk,
- jest samodzielny w twórczym rozwijaniu własnych uzdolnień,
- systematycznie poszerza swoją wiedzę korzystając z literatury
- jeżeli jest możliwość uczestniczy w zajęciach kółka matematycznego,
- bierze udział w konkursach i olimpiadach matematycznych na szczeblu wyższym niż szkolny i uzyskuje wysokie wyniki

VIII. Sposób przekazywania informacji zwrotnych:

Dla uczniów

- Nauczyciel poinformuje ucznia, jaką otrzymał ocenę z odpowiedzi ustnej.
- Oddając pracę pisemną nauczyciel wskazuje jej mocne i słabe strony, czyli jakie treści programowe uczeń już opanował, a przyswojenie których wymaga dalszej pracy
- Uczeń ma prawo wglądu do każdej pracy pisemnej sprawdzonej przez nauczyciela.
- Nauczyciel ma obowiązek pisemnie poprzez uwagi wpisywane do sprawdzianu lub ustnie analizując z uczniem popełnione błędy wskazać zakres materiału, jaki uczeń musi powtórzyć, aby poprawić ocenę ze sprawdzianu.

Dla rodziców

- Rodzice mają prawo wglądu do wszystkich sprawdzonych przez nauczyciela prac pisemnych.
- Rodzice mogą kontaktować się każdorazowo z nauczycielem w celu uzyskania wyczerpujących informacji na temat postępów w nauce w dniu zebrań z rodzicami lub rozmów indywidualnych.
- Rodzice mają prawo uzyskać informacje o postępach w nauce swojego dziecka, poprzez konieczność podpisywania prac klasowych.
- W przypadku grożącej uczniowi oceny niedostatecznej nauczyciel jest zobowiązany do poinformowania o tym fakcie rodziców w terminie 4 tygodni przed wystawieniem ocen oraz o możliwościach jej poprawienia.

